

Asia: VN/5283/2020

Hallituksen esitys ulkomaalaislain 5 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Insinööriliiton mukaan hallituksen esitys on valmisteltu hyvin ja siinä esille tuodut seikat ovat perusteltuja. Insinööriliiton tekemässä tuoreessa kyselyssä on noussut esille, että työvoimapulaa on etenkin IT-alalla, joten kaikki toimet, joilla tuetaan ja kehitetään työperusteista oleskelulupajärjestelmää ovat Insinööriliiton mukaan kannatettavia. Kaikilla toimilla tulee kuitenkin tähdätä siihen, että Suomesta tulee entistä houkuttelevampi kohdemaata työnteolle, investoinneille sekä muille elinkeinomuodoille. Insinööriliiton mukaan henkilöön tulee saada hyvä kontakti jo siinä maassa, josta henkilö on Suomeen lähdyssä, myös mahdollisen ulkomailla tapahtuvan työn- ja työntekijähaun muodossa.

Insinööriliitto kannattaa ulkomaalaislain 5 luvun yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista sekä tietyissä tilanteissa turhiksi osoittautuneiden toimenpiteiden karsimista etenkin esityksen mukaisen työnantajsertifioinnin avulla. Insinööriliitto kuitenkin huomauttaa, että myös luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle ja/tai työsuojeluvalltuutetulle tulee antaa mahdollisuus oman lausuntonsa liittämiseen sertifiointiin, jos hän sellaisen tahtoo antaa. Näissä tapauksissa päätös tulee voida tehdä asiassa vasta tämän jälkeen. Muutoin Insinööriliitto kannattaa prosessien digitalisoimista ja etäyhteyksien käyttämistä siellä, missä ne ovat mahdollisia. Siihen, että hakijalle ja/tai tulijalle itselleen annetaan tietoja työntekijöiden oikeuksista, laeista ja työehtosopimuksista Suomessa, tulee erityisesti panostaa.

Insinööriliiton kyselyssä nousivat esille etenkin ulkomailta tuleville työntekijöille maksettavat alhaisemmat palkat, puutteet etenkin työehtosopimusten noudattamisessa sekä esim. puuttuva työterveydenhuolto, joten tällaisten kaksien työmarkkinoiden syntymistä tulee pystyä nykyistä paremmin ehkäisemään. Insinööriliiton kyselystä kävi ilmi myös se, että vaikka nykyisen lain 86 a §:n nojalla ulkomaalaisen työntekijän nimi ja sovellettava työehtosopimus tulee toimittaa luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle ja työsuojeluvalltuutetulle, niin tätä ei aina tapahdu, eivätkä tiedot välity.

Kaiken kaikkiaan ulkomaalaisen työntekijän mahdollisuuksia hakea myös muuta työtä Suomessa ja olla täällä myös työttömänä työnhakijana tulee parantaa, ja etenkin siinä tapauksessa, että hän on tullut Suomeen erityisosaamista vaativaan ammattitehtävään. Lisäksi lain uudistusten tulee koskea soveltuvin osin myös opiskelijoita.

Täällä opintonsa suorittaneen henkilön työllistymiseen tulee panostaa erityisesti, esimerkiksi erillisen kielikoulutuksen muodossa, sillä nämä henkilöt tulee voida säilyttää nykyistä paremmin Suomen työmarkkinoiden käytettävissä. Tällä hetkellä esim. insinööriopintonsa Suomessa suorittaneiden oikeus jäädä etenkin työttömäksi työnhakijaksi ei ole riittävä. Lisäksi on tärkeää, että toimeentuloedellytys voi täytyä myös ansiotyön ja yrittämisen yhdistelmästä, eikä sillä, mistä toimeentulo saadaan, saa olla merkitystä.

Erityiseksi ongelmaksi edellä mainittujen lisäksi Insinööriliiton kyselyssä mainittiin osaltaan muista työntekijöistä poikkeavat työehdot, heikompi palkka, kielitaitovaatimukset sekä etenkin kieleen liittyvät mahdollisuudet kehittyä työssä ja edetä uralla.

Insinööriliiton mukaan näihin ongelma-kohtiin on syytä panostaa erityisesti, jotta etenkin Suomeen tulleet erityisosaajat myös jäävät. Tämä edellyttää sujuvia prosesseja, riittävän tarkkoja ja hyviä tietoja Suomen työmarkkinoista jo ennakkoon sekä mahdollisimman tehokkaista toimia täällä jo olevien kotouttamisessa. Kyselystä kävi selkeästi ilmi, että tätä tehtävää ei voida jättää pelkästään työnantajan hoidettavaksi.

Jauhiainen Maria
Insinööriliitto IL ry